

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

МАТЕРІАЛИ

XII Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених

ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ

ОДЕСА-2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

**кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної
діяльності**

М А Т Е Р І А Л И

XII Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених

ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ

(Одеса, 18-19 квітня 2024 року)

Одеса -2024

УДК: 37+316.61

Освіта та соціалізація особистості. *XII Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених* (Одеса, 18-19 квітня 2024 р.) 111 с.

Рецензенти:

Пальчинська Мар'яна Вікторівна – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри соціально-гуманітарних наук Державного університету інтелектуальних технологій та зв'язку.

Орленко Ірина Миколаївна - доктор філософії, завідувачка Одеського обласного ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти КЗВО «Одеська академія безперервної освіти» Одеської обласної ради.

Збірник матеріалів Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Освіта та соціалізація особистості» вміщує матеріали, які досліджують освіту ХХІ століття, інновації та перспективи розвитку; стан та проблеми реформування системи української освіти; філософію освіти перед викликами сучасності; молодь в освітньому просторі: механізми соціалізації та самореалізації; соціальну адаптацію особистості в умовах суспільних трансформацій; ціннісні орієнтири та культурні практики особистості в українському суспільстві та розглядаються девіації та суспільні рухи у соціальному просторі сучасної України. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, здобувачів освіти.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», протокол № 17 від 27 червня 2024 р.

Начев Андрій Петрович, кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності, проректор з міжнародної, соціально-гуманітарної та науково-педагогічної роботи, ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

ФІЛОСОФСЬКЕ ОСМИСЛЕННЯ ГЕНЕЗИ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Людська діяльність приводить у рух найрізноманітніші суспільні сфери – матеріальну, соціальну, духовну. У різні історичні періоди ті чи інші сфери соціуму набувають активної значущості. При погляді на період первісно-общинного ладу спочатку ми ведемо мову про ручні знаряддя праці. Лише потім у поле нашої уваги потрапляють первісне мислення, міфи та ритуальні танці. Коли ж ми зупиняємо свою увагу на античному суспільстві, то спочатку говоримо про істориків Фукідіда і Плутарха, комедіографів Арістофана і Алексиду, драматургах Есхіла і Софокла, філософів Демокріта і Платона, тобто звертаємо увагу на духовну культуру, на велику класичну спадщину античності. Наш час характеризується бурхливим науково-технічним прогресом, що дедалі прискорюється, і не випадково, дивлячись на сучасність, у поле нашої уваги потрапляють насамперед наука і техніка.

Хоч би яким значущим було духовне життя того чи іншого історичного часу, суспільство завжди насамперед дбало про виробництво матеріальних благ - той неодмінний феномен, без якого його існування, а тим паче розвиток, неможливий. Саме цей феномен, зрештою, є визначальним для всіх інших сфер життєдіяльності людей. І це цілком зрозуміло, оскільки для свого життя люди потребують їжі та одягу, житла, засобів пересування та зв'язку, тобто того, що в готовому вигляді природа не дає і що має вироблятися.

Під час виробничого процесу тією чи іншою мірою і в тій чи іншій пропорції, але завжди були задіяні три основні чинники - матеріал, енергія і знання. Однак питома вага цих чинників, їхня значущість для виробничої діяльності людини були різні в ті чи інші періоди історії.

Перші сходинки життя суспільства характерні величезною роллю використовуваних у виробництві природних, а потім і штучних матеріалів. Це відбилося на назві окремих періодів цього часу - вік кам'яний, мідний, бронзовий, залізний. Потім більшої значущості набула використовувана енергія - століття пари, електрики, атомної енергії. Нарешті, у наш час дедалі більшою мірою на перший план виходить інформація і знання, які використовуються у виробничій і взагалі у всій практичній діяльності людини. «Головне значення мають уже не м'язова сила і не енергія, а інформація» - пише Д. Белл. [1, с.171].

Зазначимо одразу, що знання завжди ніби оживляло матеріал і енергію, воно завжди було найважливішим чинником матеріального виробництва. «Знання і могутність людини збігаються» - пише О.Тоффлер. [4, с.52]. Дійсно, вже первісна людина мала знати, як користуватися рубилом, різцем або лоцилом для виготовлення наконечників, голок або проколок з кістки, рогу або

бивня мамонта. Найбільший англійський фізик, Нобелівський лауреат за роботи в галузі квантової механіки Дж. Томсон писав: «У технічному прогресі беруть участь три основні елементи: знання, енергія і матеріал, Від цих трьох елементів залежить, наскільки цивілізація може панувати над природою. Знання, безумовно, є головним із них; без нього інші два елементи марні» [3]. Аргументуючи найголовнішу роль знання в матеріальному виробництві, відомий англійський філософ К. Поппер висловлює цікаве припущення. Уявіть собі, пише він у своїй книжці «Відкрите суспільство і його вороги», що наявна нині економіка і техніка знищені, але технічне й наукове знання збереглося, у такому разі за певний час (хоч і з великими труднощами і нехай у меншому обсязі) промисловість відновиться. Але якщо уявити, що зникли всі наші знання, а матеріальні речі збереглися, це призвело б до повного зникнення матеріальних слідів цивілізації».

Знання та інформація завжди були обов'язковими компонентами в життєдіяльності людей. Знання є засобом завоювання свободи людини, засобом її звільнення від впливу стихійних об'єктивних сил, розкріпаченням особистості. Але в умовах інформаційного суспільства знання виступає в новій іпостасі, воно певною мірою стає самостійною силою, центральним чинником технічного і соціального розвитку. Для розуміння зміни ролі знання в інформаційному суспільстві важливо вказати на обставини, зазначені М. Кастельсом. Він зазначає, що слід розрізняти два поняття, які є в англійській мові, - «інформаційне суспільство» («information society») та «інформаційне суспільство» («informational society»). «Я стверджую, - пише він, - що інформація в найширшому розумінні, тобто як передача знань, мала критичну важливість у всіх суспільствах, включно з середньовічною Європою, яка була культурно структурованою та певною мірою об'єднана навколо схоластики, інакше кажучи, в основному в інтелектуальних рамках. На противагу цьому, термін «інформаційне» вказує на атрибут специфічної форми соціальної організації, в якій завдяки новим технологічним умовам, що виникли в цей історичний період, генерування, опрацювання та передавання інформації стали фундаментальним джерелом продуктивності та влади» [3].

На нашу думку, щоб зрозуміти, що являє собою інформація, співвідношення цього поняття з поняттям знання, слід розглянути низку понять, яку можна подати у вигляді ланцюжка «дані - тезаурус - інформація - знання - інформаційний ресурс суспільства». Перехід людської цивілізації до етапу інформаційного суспільства потребує філософського переосмислення, а в деяких випадках - перегляду механізмів регуляції стосунків, які виникають між «громадянами та організаціями» інформаційного суспільства. У ході історії людства за виникненням і переходом до певного рівня розвитку будь-якої нової сфери діяльності завжди йде процес створення етичних правил поведінки, характерних саме для цієї сфери діяльності. Цьому часто передують звичаї, традиції ділового поведіння, норми морального характеру, корпоративні правила. Технології, які забезпечують рух до інформаційного суспільства підтвердили, що регулюючими нормами можуть бути також і правила організаційно технічного характеру (наприклад, технічні протоколи

передавання даних та різноманітні процедури, узгоджені та застосовані організаціями, які працюють у відповідній галузі).

Безперечно, людство йде вперед, але це скоріше рух від дитинства до юнацтва, від юнацтва - до зрілості. Це сходження не до кращого, а до складнішого: це нові труднощі, нова відповідальність, загострення і необхідність подолання нових, більш серйозних проблем.

Сучасна філософія поставила питання людини і культури дуже близько. Так як проблеми людини і культури дуже тісно пов'язані в повсякденному житті, у всіх сферах людської діяльності, перш за все в такій важливій і необхідній сфері діяльності людини як сфера цінностей. От чому сучасне суспільство приділяє велику увагу вивченню етики, естетики, права і держави, релігії і науки, антропології, етнографії, психології, педагогіки, літератури і мистецтва.

Список використаних джерел

1. Bell D. The coming of post-industrial society: A venture of social forecasting. — N.Y.: Basic Books, 1973
2. Бек У. Влада і контрвлада у добу глобалізації. Нова світова політична економія. Київ : Ніка-Центри, Ініціатива, 2011. 408 с.
3. Кастельс, Мануель. Інформаційне суспільство та держава добробуту. Фінська модель . К. : Ваклер, 2006. 230 с.
4. Тоффлер Елвін . *Третя хвиля*. Київ : Видавничий дім «Всесвіт», 2000. 480 с.
5. Фукуяма Ф. Політичний порядок і політичний занепад. Від промислової революції до глобалізації. Київ : «Наш формат», 2019. 608 с.

Окорокова Віра Вікторівна – доктор філософських наук, професор, професор кафедри історії України ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

THE MAIN RISKS OF CYBERSOCIALIZATION OF MODERN THE YOUTH

The broad process of involving modern youth in Internet communication strengthens the trends of cyber socialization, which allows scientists to consider it as a new type of personality socialization. At the same time, with the acceleration of the process of virtualization of society, the interest of scientists in the issues of positive and negative consequences of this phenomenon, its risks, especially among young people, is growing. This is determined, on the one hand, by the high degree of participation of teenagers and young people in cyber communication and, on the other hand, by their lower tolerance to manipulative influences from the Internet, and the ease of unwanted deformations of identity, compared to adults.

Despite a significant layer of positive aspects (the parity of the virtual and real social "I"; the ability to create one's own social virtual planes, namely, autonomous subcultures in virtual space without physical barriers that can produce examples of

ГЕНОЦИД: МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	
<i>Krokhmal Oleksandr</i>	67
NATIONAL MENTALITY: ONTOLOGICAL APPROACH	
<i>Куцак Елеонора, Петінова Оксана Борисівна</i>	69
ПІФАГОРІЙСЬКА МОДЕЛЬ СВІТУ	
<i>Лазько Антон Вікторович</i>	75
ЛЮДИНА В ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИНАХ	
<i>Муся Анастасія, Петінова Оксана Борисівна</i>	77
ФІЛОСОФІЯ ЦИФРОВОЇ ЛЮДИНИ ТА ЦИФРОВОГО СУСПІЛЬСТВА	
<i>Начев Андрій Петрович</i>	79
ФІЛОСОФСЬКЕ ОСМИСЛЕННЯ ГЕНЕЗИ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА	
<i>Окорокова Віра Вікторівна</i>	81
THE MAIN RISKS OF CYBERSOCIALIZATION OF MODERN THE YOUTH	
<i>Паїл Руслан Олексійович, Атаманюк Зоя Миколаївна</i>	84
ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ І РОЛЬ МАТЕРІАЛЬНОГО ВИРОБНИЦТВА НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	
<i>Reutskyi Vasyl</i>	85
THE INFLUENCE OF THE FIRST FOUR PRESIDENTS OF UKRAINE ON THE AXIOSPHERE OF UKRAINIAN CULTURE	
<i>Семко Яна Сергіївна</i>	87
КОМУНІКАТИВНИЙ ПРОСТІР СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ	
<i>Солдатенко Олександр Ігорович</i>	89
ІНКЛЮЗІЯ В РАДІО ЯК ЧИННИК РІЗНОМАНІТНОСТІ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ	
<i>Танасюк Дар'я, Петінова Оксана Борисівна</i>	94
ФІЛОСОФІЯ І НАЦІОНАЛЬНІСТЬ (НА ПРИКЛАДІ ФРАГМЕНТІВ ПРАЦЬ М. МАКСИМОВИЧА, В. ЛИПИНСЬКОГО, М. ХВИЛЬОВОГО, Д. ЧИЖЕВСЬКОГО, М. ШЛЕМКЕВИЧА)	
<i>Чайка Анна Сергіївна, Атаманюк Зоя Миколаївна</i>	99
РОЗУМІННЯ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ЛЮДИНИ	
<i>Шешеня Катерина, Петінова Оксана Борисівна</i>	103
ЩО ТАКЕ ПОСТУП? СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКА ТЕМАТИКА В ІВАНА ФРАНКА (НА ПРИКЛАДІ ВИБРАНИХ ТВОРІВ)	
<i>Усатюк Ігор Миколайович</i>	107
ЕВОЛЮЦІЯ РОЛІ ЛЮДИНИ В СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ	